

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РУМЪНСКИ ЕЗИК - IX И X КЛАС,

ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК - ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Учебните програми по румънски език като първи чужд език са разработени в съответствие с единната обща философия на програмите по различните учебни предмети и съобразно ДООИ по чужди езици за гимназиален етап IX и X клас, трето равнище.

Учебната програма съдържа следите раздели:

- I. Общо представяне
- II. Цели на обучението по румънски език
- III. Очаквани резултати от обучението
- IV. Учебно съдържание
- V. Специфични форми и методи за оценяване на постиженията на ученика
- VI. Методически указания за прилагане на учебната програма.

Обучението по румънски език като първи чужд език в IX и X клас на профилираните гимназии и паралелките с интензивно изучаване на чужд език се осъществява в рамките на предвидените 144 учебни часа и 2 или 3 седмично СИП или ЗИП. Обучението по румънски език има за цел да постигне комуникативните умения от III равнище, описани в ДООИ. Учебната програма предвижда както затвърдяване на вече придобитите езикови познания, така и нови понятия, необходими за работата на това ниво.

Обучението по румънски език допринася за общото културно и интелектуално развитие на учениците, формира у тях езикова култура, култура на общуване, възпитава уважение към културното разнообразие. Това обучение има за цел придобиване на езикови познания и комуникативна компетентност, както и умения за самостоятелна работа или работа в група, за развиване на творчески дух, за правене на преценка и критика, за взимане на решения.

Обучението по румънски език е тясно свързано с обучението по родния език, като придобитите умения на родния език служат за опора през учебния процес. Голямо значение има и междупредметната връзка, която разширява езиковите и културните знания. От друга страна, интензивното изучаване на езика води до добро владеене, което позволява използването на румънски език като средство за изучаване на други дисциплини.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО РУМЪНСКИ ЕЗИК.

В процеса на обучението в IX и X клас продължава:

- Осмислянето и разширяването на езиковите познания съответно от VIII и IX клас
- Усъвършенстването на придобитите умения за слушане, писане, говорене и четене
- Въвеждат се нови понятия
- Придобиват се нови социокултурни и комуникативни умения
- Чуждият език се ползва като средство за обучение.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО.

Разделът е разработен в колони 1 и 2 от таблицата.

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ.

Разделът е разработен в колона 4 на таблицата.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание			
Кол.1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ЯДРА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ НА НИВО УЧЕБНА ПРОГРАМА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ		КОНТЕКСТ И ДЕЙНОСТИ ЗА ЦЯЛОТО ЯДРО И/ИЛИ ЗА ЦЯЛАТА ПРОГРАМА	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
С Л У Ш А Н Е	<p>1. Разбира основната информация в изказвания, коментари и дискусии, предавания, филми, откъс от художествено произведение</p> <p>Проследява главната линия на аргументация</p> <p>Определя вида на текста и разпознава характеристиките на съответния стил</p> <p>Разпознава основните действащи лица</p> <p>2. Разбира в подробности разговори и изказвания в пряк, или косвен контакт; разговори по телефона и съобщения по телефонен секретар. Прави изводи за поведението, състоянието, чувствата на събеседника или говорещия и реагира адекватно</p> <p>3. Разбира в подробности специализирани текстове от различни научни области, свързани с предмети, изучавани на румънски език</p> <p>4. Разбира конкретна информация от текстове на стандартен език: филми, спектакли, предавания</p>	<p>1. Теми, в рамките на които учениците четат, пишат, говорят, слушат:</p> <p>а) личен живот, ценности, убеждения</p> <p>б) дом, семейство, бит, ежедневие</p> <p>взаимоотношения в семейството жилище, обзавеждане</p> <p>в) образование, училище, взаимоотношения в училище</p> <p>г) свободно време, хоби, пътуване и туризъм, спорт</p> <p>д) професия</p> <p>е) наука и техника</p> <p>ж) фолклор и традиции</p> <p>Ученикът трябва да може да общува по темите: « в битови ситуации в училище и на обществени места при пътуване</p> <p>2. Ученикът усвоява езиковата реализация на действие като: разказване, искане/даване на информация, изразяване на чувства, намерения, даване на съвети.</p> <p>3. Ученикът трябва да може да общува, изпълнявайки ролята на: събеседник в официален и неофициален разговор (или по телефона), гост или домакин, частно лице през свободното време (или в сферата на услугите), клиент или пациент, зрител, слушател, читател.</p> <p>4. Учениците четат откъси от литературни произведения, приказки, басни, новини, съобщения, реклами</p> <p>Водят разговор в пряк контакт и по телефона</p> <p>Слушат разговори, песни,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Indicativul present: a sti; Conjunctivul present: verbele in –ez, -esc/asc; Verbele neregulate, Indicativul viitor: o sa fac, Pronumele si adjectivele relative: cine,ce; adverbete relative: unde,cand, cum; Vorbirea directa si vorbirea indirecta - Pronumele personale: acuzativ – forme neaccentuate; pozitia formelor neaccentuate; Pe si acuzativ; Dublarea complementului direct - RECAPITULARE - Indicativul present – a aseza, a cunoaste, a juca; Pronumele reflexive in acuzativ; Verbe cu pronume reflexiv in acuzativ - Substantiv: cazul dativ; Pronumele si adjectivele demonstrative: cazul acuzativ; Indicativul present: a oferi - Substantivul: cazul genitive - Adjectivele posesive, Substantiv si adjective: genitive-dativ; Adverbele de mod: adjective adverb - Pronumele personal. Cazul dativ, forme neaccentuate; Constructii verbale cu dativul - Indicativul: timpul viitor – am sa fac, vor face; Pronumele si adjectivul interogativ-relativ ce, adjectivul si adverbul: gradul comparative - RECAPITULARE 	<p>На учениците трябва да бъде дадена възможност да:</p> <p>Да работят индивидуално, по двойки, в малки и големи групи</p> <p>Да слушат и четат оригинални литературни текстове</p> <p>Да обсъждат в ситуации във и извън учебната среда</p> <p>Да водят кореспонденция на румънски език</p> <p>Да използват материали от различни информационни източници (радио, телевизия, вестници, Интернет), както и филмирани версии на изучавани литературни произведения</p> <p>Да изградят стратегия за учене</p> <p>Да оценяват и да се самооценяват, като анализират допуснатите грешки</p> <p>Да работят върху различни материали, да ползват източници и справочници</p> <p>Да се запознаят с основните проблеми в развитието на румънската литература и с исторически събития, обуславящи литературата през изучавани периоди и да се запознаят с основни произведения включени в програмата.</p> <p>Да откриват актуална проблематика в изучаваните творби и да я съпоставят с образи на съвременната култура</p> <p>Да пишат есе върху зададена или избрана от тях тема, както и есе коментар на литературен текст</p>	<p>Български език и литература - изучаването на румънската литература се базира на вече усвоените познания за: текстови разновидности, жанр, периоди и течения в литературата, методи за анализ на литературни произведения.</p> <p>История и цивилизация - в съпоставка с изученото по история да затвърдят знанията си за историята на Румъния</p> <p>Философия - в съпоставка с изученото по философия да задълбочат познанията си върху човешките ценности и проблемите пред личността.</p> <p>Информатика и информационни технологии –да използват знанията си по информатика за работа с компютри и Интернет.</p> <p>Знанията и уменията по български език и литература, философия и гражданско образование обслужват работата по румънска литература при създаване на аргументативни текстове</p>

		<p>съобщения Пишат картички, писма, автобиография, съчинения по тема Ученикът трябва да усвои компенсаторни стратегии на общуване:</p>			
Ч Е Т Е Н Е	<p>1. Разбират основна информация от научно популярни, публицистични и художествени текстове, определят вида на текста, проследяват сюжетната линия и основите моменти разграничават героите 2. Разбират в подробности текстове на писма, картички, текстове от вестници и списания, литературни текстове в рамките на изучаваните теми, систематизират информацията, съпоставят, анализират, обобщават, извличат мнения и коментари, разпознават характеристиките на стандартния и разговорния език 3. Намират конкретна информация в научно популярни и специализирани текстове по предмети, изучавани на езика, и художествени текстове *подбират конкретни данни във връзка с изучаваните предмети на езика, разбират конкретна информация за събития в репортажи и новини</p>	<p>•Вербални и невербални начини на изразяване (интернационални думи, мимики, жестове, интонация) да използва примери, илюстрации да прави догадки от ключови думи да ползва речници и справочници *да ползва знания по други предмети</p>			
Г О В О Р Е Н Е	<p>1. Ученикът води разговор на познати теми, като коментира факти, изразява съгласие/несъгласие със становището на събеседниците. Очаквани резултати Ученикът умее да: - търси и дава информация в пряк контакт с един и повече събеседници, като задава логични въпроси и дава адекватни отговори; - използва основните езикови структури на румънския, като се справя в различни ситуации;</p>				

<p>- използва с лекота изрази, за да разказва за преживявания и събития.</p> <p>2. Ученикът изразява желание да получи информация, предмети или услуги, като аргументира предпочитанията си.</p> <p>Очаквани резултати Ученикът умее да се включва в разговор върху познати съществени ежедневни теми, като задава и отговаря на елементарни въпроси върху познати теми или теми, които съответстват на непосредствените му потребности.</p> <p>3. Ученикът води разговор по телефона, да оставя съобщение на телефонен секретар.</p> <p>Очаквани резултати Ученикът умее да използва серия от изречения или изрази, за да осъществи необходимия контакт.</p> <p>4. Съобразява речта си с комуникативната ситуация, използва подходящи езикови средства, отговарящи на основните чуждоезикови модели, прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми.</p> <p>Очаквани резултати Ученикът умее да: – използва подходящи за ситуацията езикови средства; - прилага компенсаторни стратегии и средства.</p>				
--	--	--	--	--

<p>П И С А Н Е</p>	<p>Очаквани резултати Ученикът умее да: – използва подходящи за ситуацията езикови средства; – прилага компенсаторни стратегии. 1. Ученикът предава основното съдържание на прочетен текст под формата на подробен план. Очаквани резултати Ученикът умее да предава в съкратен вид и със свои думи съдържанието на прочетен текст 2. Ученикът пише лично и читателско писмо, за да опише или коментира конкретни случки, впечатления и факти. Очаквани резултати Ученикът умее: – да напише кратък текст върху пощенска картичка; – да напише писмо, за да опише впечатленията си от преживяна случка или бъдещи планове; – да води дневник; – да описва хора и познати места. 3. Ученикът използва езикови средства, съобразени с основните изисквания за писмено общуване, построява логически изложението си с правопис и пунктуация, които съответстват на основните норми на чуждия език. Очаквани резултати Ученикът умее да пише чернова и да преписва правилно на белова. Пише с отговарящите на основните чуждоезикови норми правопис и пунктуация, като се съобразява с основните изисквания за графично оформление.</p>				
--	---	--	--	--	--

Кол.1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
ЯДРА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ НА НИВО УЧЕБНА ПРОГРАМА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ		КОНТЕКСТ И ДЕЙНОСТИ ЗА ЦЯЛОТО ЯДРО И/ИЛИ ЗА ЦЯЛАТА ПРОГРАМА	ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
С Л У Ш А Н Е	<p>1. Учениците разбират основната информация в изказвания, коментари и дискусии, предавания, филми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентифицират вида на текста, разграничават основните действащи лица и значимата информация; разграничават ключови думи и изрази. • систематизират, обобщават, правят изводи; <p>2. Разбират в подробности разговори в пряк контакт и по телефона:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разбират информация от специализирани текстове по предмети, изучавани на румънски език; • откриват и систематизират значимата информация, правят обобщения и изводи; • прилагат компенсаторни стратегии; • разбират конкретната информация в радио и телевизионни предавания; • откриват и свързват информацията; • систематизират интересуващата ги информация. • разбират основната информация от научно популярни, публицистични и художествени текстове. 	<p>1. Темите, в рамките на които учениците четат, пишат, говорят, слушат:</p> <p>а) личен живот, човешки взаимоотношения, отношения в семейството;</p> <p>б) общество и личност, права и отговорности свобода;</p> <p>в) светът, който ме заобикаля;</p> <p>г) проблеми на съвременния начин на живот: безработица, дрога, престъпност;</p> <p>д) свободно време, хоби, пътуване и туризъм, спорт;</p> <p>е) училище и професия;</p> <p>ж) наука и техника;</p> <p>з) традиции;</p> <p>и) екология и здравеопазване;</p> <p>к) литература и изкуство;</p> <p>Ученикът трябва да може да общува по теми в житейски ситуации, в училище и извън училищна среда, при пътуване.</p> <p>2. Ученикът усвоява езиковата реализация на действие като: разказване, искане/даване на информация, изразяване на чувства, намерения, предложения, даване на съвети, изразяване на съмнения/убеждения,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pronumele si adjektivul interogativ-relativ care: nominative si acuzativ; - Constructii determinative, Adjective participiale - Pronumele personale. Dativ, forme accentuate, Dublarea complementului indirect; - Pronumele si adjectivele nehotarate unul, altul; Prepozitii si locutiuni prepozitionale cu genitivul, Prepozitii cu dativul - Pronumele reflexiv in dativ, Verbe cu pronume reflexive in dativ; Dativul posesiv - Formele pronominale neaccentuate: dativ si acuzativ. - Pronumele si adjectivele demonstrative: acelas, celalalt. 	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <p>1. Работят индивидуално, по ДВОЙКИ, в малки и големи групи. Да слушат и четат оригинални текстове от различно естество</p> <p>Да общуват в ситуации. създадени според учебното съдържание или извън него</p> <p>4- Да осъществяват кореспонденция на румънски език</p> <p>5. Да ползват материали от различни информационни източници (радио, телевизия, вестници, списания)</p> <p>6. Да бъдат подготвени за ролите на общуване при използване то на езика</p> <p>7. Да използват речници и справочници</p>	<p>1. Доброто усвояване на румънски език предполага използването му като средство за изучаване на други учебни предмети</p> <p>2. Учениците използват оригинални материали за подготвянето си по останалите дисциплини.</p> <p>3. Според знанията си по български език и литература учениците разпознават граматическите категории и структури, . текстовите разновидности, умеят да се изразяват.</p> <p>4. Учениците прилагат знанията си по:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Втори чужд език за обогатяване на езиковата си култура; търсене на компенсаторни стратегии; на стратегии за учене на

<p>Определят текстовата разновидност. Определят основните теми.</p> <ul style="list-style-type: none"> • проследяват сюжетната линия и основните моменти. Разграничават героите. Систематизират информация и правят изводи <p>3. Разбират в подробности текстове на писма, картички, текстове от вестници и списания, художествени текстове. Систематизират информацията. Обобщават, правят изводи. Анализират детайлите извличат мнения и коментари.</p> <p>4. Намират конкретна информация в научнопопулярни и специализирани текстове по предмети, изучавани на езика; подбират конкретни данни във връзка с изучаваните предмети на румънски език; синтезират и систематизират сведения.</p>	<p>увереност, на сигурност/несигурност.</p> <p>3. Ученикът общува, изпълнявайки ролята на: събеседник в официален и неофициален разговор (или по телефона); гост или домакин; частно лице през свободното време или в сферата на услугите; клиент или пациент; зрител, слушател, в разговори, беседи; читател; в личния живот, в свободното време, в сферата на масовата информация.</p> <p>4. Учениците четат откъси от литературни произведения, приказки, басни, новини, репортажи, интервюта, откъси от научно-популярни статии.</p> <p>5. Водят разговор в пряк контакт и по телефона, правят изказване, участват в дискусии</p> <p>6. Слушат разговори, новини, репортажи, интервюта</p> <p>7. Пишат картички, писма, автобиография, съчинения по тема, водят записки при слушане на текст, пишат подробен план, попълват документи.</p> <p>8. Ученикът трябва да усвои компенсаторни стратегии на общуване:</p>	<p>Numeralul colectiv: amandoi, ambii</p> <p>Imperativul.</p> <p>Vocativul.</p> <p>Adjectivul posesiv.</p> <p>Articolul genitival.</p> <p>- Imperfectul. Diateza reflexive – reflexivul reciproc si reflexivul impersonal. Formarea cuvintelor – nume de agent</p>		<p>чужд език</p> <ul style="list-style-type: none"> • Математика и Физика: за правене на изводи и заключения • География и История: за разширяване познанията си за Италия • Психология и Логика: за дискутиране и изразяване на мнения по различни проблеми • Химия и опазване на околната среда: за обсъждане на екологични проблеми • Биология и здравно образование: за обсъждане и разговор върху здравни проблеми • Информатика и информационни технологии: за работа с аудио- и видео техника, компютри, работа с Интернет. • Музика и Изобразително изкуство: за представяне и запознаване с известни музиканти,
---	--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • интернационализира мимики, жестове, интонация; • да използва примери, илюстрации; • да прави догадки от ключови думи; • да ползва речници и справочници; • да ползва знания по други предмети. 			художници и тяхното творчество.
Ч Е Т Е Н Е	<p>1. Разбират конкретната информация в радио и телевизионни предавания. Откриват и свързват информацията. Систематизират интересуващата ги информация.</p> <p>2. Разбират основната информация от научно популярни, публицистични и художествени текстове. Определят текстовата разновидност. Определят основните теми. Проследяват сюжетната линия и основните моменти. Разграничават героите. Систематизират информация и правят изводи.</p> <p>3. Разбират в подробности текстове на писма, картички, текстове от вестници и списания, художествени текстове. Систематизират информацията. Обобщават, правят изводи. Анализират детайлите извличат мнения и коментари.</p> <p>4. Намират конкретна информация в научнопопулярни</p>		- RECAPITULARE		

	и специализирани текстове по предмети, изучавани на езика; подбират конкретни данни във връзка с изучаваните предмети на румънски език; синтезират и систематизират сведения				
Г О В О Р Е Н Е	<p>1. Учениците водят разговор по теми от ежедневието с един или повече събеседници, познати или непознати; в пряк контакт или по телефона; искат и дават информация; споделят събития и случки; изразяват отношение към проблемите на събеседника, изразяват чувства, мнения, намерения, проявяват толерантност.</p> <p>2. Правят кратко изказване след предварителна подготовка по теми, свързани с изучаваните предмети; предават със свои думи факти и събития; анализират; обобщават.</p> <p>3. Изказват се съобразно нормите и правилата на румънския език и с комуникативната ситуация. Подбират подходящи думи и изрази; служат си с подходящо произношение и интонация; включват се в разговор и поддържат разговор; използват компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми.</p>				

<p>П И С А Н Е</p>	<p>1. Учениците предават съдържанието на научнопопулярен, специализиран или художествен текст. Синтезират основното съдържание. Съставят подробен план. Записват чужди изказвания. 2. Пишат лични и официални писма, изразяват позициите си, изказват мнения търсят и дават информация изказват благодарност, отправят молба. 3. Попълват лични документи, формуляри; пишат автобиография 4. Пишат доклад. Използват материали от различни източници, като обобщават и систематизират информацията. Коментират, изразяват мнения, правят изводи. 5. Съобразяват езиковите средства, като използват основните изисквания за писмено общуване, пишат с отговарящи на чуждоезиковите норми правопис и пунктуация.</p>				
--	--	--	--	--	--

V. СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА.

Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите за IX и X клас, описани в колона 2 на таблицата.

Критерии за оценка на постигнатата комуникативна компетентност в края на IX и X клас по дейности:

1. Слушане

- Оценяват се уменията на учениците да разбират и извличат основната информация в изказвания, коментирани и дискусии, предавания, филми на стандартен език
- Оценяват се уменията на ученика да разбира конкретна информация от телевизионни предавания, а също и от специализирани научни текстове по предмети, предавани на езика.

2. Четене

Оценяват се:

- Уменията на ученика да разбира и систематизира основната информация от научнопопулярни, публицистични и художествени текстове
- Уменията на ученика да разбира в подробности информацията от текстове на писма, картички, вестници и списания, литературни текстове в рамките на изучаваните теми
- Уменията да намира конкретна информация в научнопопулярни и специализирани текстове по предмети, изучавани на езика.

Рецептивните умения се оценяват чрез:

- Текстове (избиране на верен отговор след предварително прочетен или чул текст)
- Задачи за посочване вярно/невярно
- Попълване на липсващи думи в текст
- Подреждане на разбъркани реплики в диалог
- Попълване на липсващи реплики в диалог
- Отговор на въпроси върху предварително прочетен или чул текст.

3. Говорене

Оценяват се уменията на ученика:

- Да участва в пряк контакт с един или повече събеседници в различни ситуации, да участва в дискусии, изразявайки собствено становище
- Да води разговор по телефона, изразявайки чувства, мнения, намерения
- Да се съобразява с регистъра на общуване, с нормите и правилата на румънския език.

4. Писане

Оценяват се уменията на ученика:

- Да създава смислово свързани писмени текстове съобразно текстовите разновидности
- Да използва подходящи изразни средства, да употребява правилно езикови форми и структури, пунктуация.

Продуктивните умения се оценяват чрез:

- Съставяне на диалог по зададена ситуация
- Предаване съдържанието по предварително прочетен или чул текст
- Разговор по зададена тема
- Съставяне на писмен текст (писмо, картичка, есе, съчинение) по зададена тема
- Отговаряне на въпроси свързани с ежедневието и бита.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Организацията на учебната дейност трябва да отговаря на потребностите на учениците от овладяване на знания за езика и изграждане на умения за ползването му като средство за общуване, обучение и професионална дейност.

В процеса на работа се препоръчва:

- Използване на автентични текстове за слушане и четене
- Прилагане на следните форми на работа: по двойки, по групи, индивидуално
- Насърчаване желанието на учениците за самостоятелна работа и самооценка
- Прилагане на аудио-визуални средства в процеса на обучение
- Представяне в сравнителен план на явления, сходни с родноезиковите
- Отдаване предпочитание на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма.